

Index Rerum, & Verborum.

Confirmatio maioratus inualide instituti sine facultate Regis, si institutor mandauit illam peti, & incidit in amentiam antequam peteretur, & postea petatur vi eius mandati, est nulla: quoniam mandatum re integra, expirat amentia mandantis: si autem re aliunde petatur ac obtineatur ex principe ante mortem institutoris valida est. 598.n.3

Confirmare princeps in nullo euentu institutionem inualidam maioratus potest, quod de Regis facultate facta non sit, nisi id postularet bonum commune, factaque compensatione ijs, in quorum praedictum id cederet, aut nisi illis omnibus libere consentientibus. 589.nume. 1

Consilium.

Consilium qui ei dedit, qui furari quinquaginta intendebat, ut furaretur potius centum, si dignosci possit, quae quinquaginta anxii propter id consilium, tunc consulens solum tenetur restituere, in defectum illius quinquaginta: si vero dignosci non possunt, restituere tenetur integra centum. 736.n.2

Consilio suo qui fuit concausa alicuius damni non libera tur ab onere restituendi, esto faciat causam principalē concipere propositum restituendi, nisi illa opere id restituat. 736.nume.8

Consulens esto a principio non persuadeat malum, quod consulit, si tamen postea eis, cui consilium est datum, in de moueatur ad id damnum inferendum, tenetur consulens illud restituere in defectum exequutoris. 730.nume.4

Consulens, ut restituere teneatur damnum ex consilio datam sequutum, quis dicitur. Comprehendit vero suffragium seruentem ad id damnum. 732.nume.1

Consulere licet minus malum, etiam iniustum eidem ipsi, cui paratur malus, sine obligatione restituendi: sicut ut alteri inferatur: nam tunc obligatio esset consulenti id restituere in defectum exequutoris. 730.nume.3

Consulentium varia genera, & ex quarta culpa vnus, quis que eorum teneatur, si ex ipsius consilio damnum sequatur, etiam accipienti ad consilium. 730.nume.2

Contractus.

Contractus factus in vno loco nomine alterius, esto rati habitio illius alterius praestetur in alio loco, censetur in illo alio celebratus. 676.nume.5

Conuentio.

Conuentio pro pena incurfa non est illicita ex natura rei ante latam sententiam. Et esto, sit prohibita fieri, nulla oritur obligatio restituendi ei, qui illam incurrit. Et quando nulla est obligatio restituendi etiam alijs. 740.nume.2

Creditor.

Creditor si vi aliqui usurpet a debitore tanquam sibi debitum, aut in securitatem, vel recompensationem sui debiti, quas penas iuxta l. si quis in tantam, incurrat, & quantum in hoc regno extendantur. Potest etiam criminaliter de vi publica aut priuata, sed locum tunc non habebit actio ad penam ex l. si quis in tantam. 682.nume.24

Creditoribus num in hoc regno, & in Lusitania detur actio aduersus successores in maioratu instituto ex quota bonorum, aut ex re certa: an vero solum aduersus heredes institutoris. 640.nume.6

Crimen.

Crimē falsi an incurrat, qui prohibet alium testari. 700.nume.17

Crimen falsi incurritur pharnacopola, qui vnus pro alio pharnacis miscens, & ad quantam restitutionem teneatur. 701.nume.7

Crimen falsi non incurritur in euentibus explicatis, & de spofitio est valida, si testator propria manu subscribat, se id illi relinquere in particulari. Idem si in generali subscribat, confirmo, quae tali relinquo, si in potestate erat testatoris. Si vero non erat in potestate illius, crimen falsi non incurrit, & inualida esset dispositio. Item quando constat testatorem re cepisse illi scribere testamentum illud, aut codicillum, & si sub potestate testatoris erat, non incidit in crimen falsi, & dispositio est nulla. Si vero sub potestate illius non erat, crimen etiam falsi incurrit. 700.nume.10

Crimen falsi quousque incurrit, qui arte facta ex cera, non ut oportet conficiunt, aliqua illi miscendo. Et hoc ac praecedentia crimina qualiter bodie puniatur. 701.nume.9

Crimen falsi incurritur, qui scienter falsis mensuris aut ponderibus vtuntur. Et multa quae circa mensuras ac pondera status a sunt in hoc regno, ac circa metiendi modum, ad quam restitutionem hi omnes teneantur. 701.nume.10

Crimen falsi incurritur aurifices, qui auro, aut argento, ex quibus arte facta conficiunt, metallum impurius miscunt. 701.nume.6

Crimen falsi incurritur qui pulucri suspitueo, quae non oportet, miscunt, inutilioreque ad bellum reddunt. Et quam acriter puniendi, & ad quam magnam restitutionem teneantur, si ad bellum illum vendant, aut conficiant. 701.nume.8

Crimen falsi qui incurritur partum supponendo, aut ad id cooperando, restituere tenentur in conscientia foro damna omnia subsequenda. & qui ante quos. 701.nume.5

Crimen falsi incurrit, qui eandem rem vendit duobus. Et num necesse sit accepisse pretium ab utroque. 700.nume.18

Crimen falsi incurreret, & dispositio esset nulla si patronus, aut consanguineus patroni, in id se scriberent heredes, in quo ab intestato fuissent successuri. Uxor si in testamento mariti scriberet, ut dos ei statim mortuo marito solueretur, aut creditor in testamento debitoris scriberet, ut ante diem, in quo erat soluedum, debitum ei solueretur, sua debita non amitterent; ob id tamen testamentum anticipanda eis non esset solutio. 700.nume.12

Crimen falsi committit, qui partum supponit aut ad id, vel ad quodcunque aliud crimen falsi, cooperatur. 701.nume.1

Crimen falsi etiam quia confessor falsi instrumenti, incurrit, qui falso se heredem aut legatarium scripsit, restitueretque in conscientia foro tenetur damna omnia alijs inde subiecta. 700.nume.16

Crimen falsi non incurrit filius emancipatus, validaque est dispositio, si in testamento patris, aut matris, in id totum solum se scribat heredem, in quo ab intestato erat is successurus. Si vero in plus se scriberet, crimen falsi incurreret, & dispositio esset nulla. 700.nume.11

Crimen legis Juliae de reiduis quando committatur. 684.nume.5

Criminis falsi pena venia quibus condonetur, ob praesumptionem ignorantiam, aut minorem aetatem, & alias causas, quibus non item, & dispositio nihilominus est nulla. 700.nume.13

Cri-

Index Rerum, & Verborum.

Criminis falsi penam qui incurrit, & qualiter sint puniendi, & quousque ad damna inde sequuta teneantur. Et num heredes eorum teneantur, actioque aduersus illos tranfire debeat. Menfor agrorum edificij, triticij, aut alterius rei, ponderator, & qui rationes supputat ac perficit nomine aliorum, si dolo, aut scienter falsum referat & ex quanta culpa teneatur. 701.nume.11

Criminis falsi actio aduersus matrem ob partum suppositum non suspenditur ob detrimentum status filij impuberis, & quatenus eo nihil impediens, causa filij differatur. 701.nume.3

Criminis falsi pena locum habet in euentibus explicatis, si testamentum, aut codicillum integre, & cum debita solemnitate sint facta, esto ex preteritione, aut exhereditatione, vel ex alia causa reddantur nulla. 700.nume.14

Criminis falsi actio ob partum suppositum cooperationeque ad illum supponendum, nullo tempore praescribitur. 701.nume.4

De Crimine falsi accusare possunt criminaliter uxorem, quae partum supposuit, vir, & modo filij non sunt talis mulieris; nam hi solum possunt agere civiliter, ut is partus excludatur aduersus matrem; aduersus alios vero cooperantes ad id crimen agere possunt criminaliter. Alij vero de populo de eo crimine agere non possunt. 701.nume.2

Criminum abigeatus ac plagij pena. 695.n.42

Criminum legis Juliae de reiduis pena. 695.n.41

Custos.

Custos & alij ministri publici, si prohibitus sit facere conventionem circa penam incurfam ante latam sententiam, peccat illam faciendo, & peruersus est, si dum id munus accepit, iuramentum praestitit, quod ad id se extendat. Quod si simul alios priuet emolumento, quod inde habere debebant, quousque restituere teneatur. 740.nume.1

Custodes & alij ministri publici, si id, cuius curam habent de mandata illicitem non sit seque adstrinxerunt iuramento certam formam circa id seruare, quoties illud non seruant, peccatum periurij lethale incurrit, nisi absque dubio intelligant, qui eos iuramento illo astrinxerunt, non intendisse in eo euentu eos obligare: neque sunt absolutendi, nisi serio proponant, id deinceps non facere, nisi obtenta prius relaxatione quoad id iuramentum. 739.nume.2

Custodes, & alij ministri publici, qui eos, qui in penas iuste impositas, inciderunt, condemnari, ut eas soluant, non curant, aut qui negligentes sunt in illis inquirendis & comprehendendis, ut eas soluant, de iustitia rigore restituere emolumentum earum tenentur illis, qui bus erant applicandae, si cum tanto onere munus sit ip sis iniunctum, eaque sit voluntas eorum, quibus penas sunt applicatae, & quae moderatione id sit condicendum. Et quid quando pena est corporalis. Et quid quando minister publicus facultate dedit, ut id fieret, pro quo pena pecuniaria est statuta. 739.nume.5

Custodes, & alij ministri publici, quando restituere non tenentur, quod acceperint, ut aliquid fieri permitterent contra munus suum, illo iam opere impleto, et quando restituere teneantur. 739.nume.6

Custodes, & alij ministri publici, si solum ea permittant, ex quibus nullum damnum sequitur, nec debetur ali quod tributum, sed solum ea facientes subiacent penae, tunc qui haec efficiunt, ad nullam restitutionem teneantur. 739.nume.4

tur, neque tenentur solvere penam, quam incurrerunt, nisi post latam sententiam. Peccant vero transgredientes legem iustam. 739.n.4

Custodes, & ministri publici, si dissimulatione aut negligentia ipsorum, damna dentur circa ea, quorum curam habent, ut quia non soluantur tributa debita, aut alia ratione, restituere illa tenentur illis, quibus subiecta sunt, in defectum solum eorum qui illa dederunt. 739.nume.3

Custodes, qui inuigilat circa aliquid iniustum, aut iniquum, peccant id, cuius curam habent, exequendo, & tenentur restituere damna ea sua vigilia alijs subsequenda, (regulartiter in defectum principalium, qui id munus ipsis iniunxerunt) nisi excusantur inuincibili ignorantia, aut parendo in dubio, quod expellere non possunt a superioribus: neque eos obligat iuramentum de ea re exequenda. 739.nume.1

Custodes, qui in consensibus regnorum donationes a transeuntibus extorquent, ne eos vexent, restituere illas eis tenentur. 739.nume.7

Custodes sylvarum caedarum, et aliarum similium rerum, qui conductas habent penas, ob delicta circa ea commissa, restituere tenentur pretium, quod acceperunt, ut impune possent cadere ligna aut aliud prohibitum facere, pro quo pena est statuta. 740.n.3

Custodes sylvarum & alij similes, licite possunt se abscondere, ut transgressores capiant leges transgredientes, neque regulariter tenentur restituere dominis sylvarum damna, quae transgressores interim dant. 739.nume.8.

D

Dammum.

Dammum arborum caesarum imperans, penis subia cet, ac si ipse id esset exequutus. Et quid de alijs cooperantibus ad id damnum. Mancipium si inficio domi no id det, dominus vel soluit damnum ac penam, vel mancipium noxae dat. 699.n.8

Dammum arborum caesarum etiam si clam sit datum, agi potest vel civiliter ad penam pecuniariam, vel criminaliter ad penam corporalem. Et quando pena mortis imponatur. 699.nume.7

Ob Damnum arborum caesarum licet competant tres actiones, intentataque vna possit rursum intentari alia: solum tamen potest intentari quoad incrementum penae. 699.nume.3

Dammum infectum ut sit soluedum, si sequatur, peti debet coram iudice pro tribunali sedenti, ut de eo caueatur, nec sufficit peti iudicium. Si tamen dominus rei, unde timetur, caueat extra iudicium stipulatione, aut in hoc regno nuda promissione, soluedum est. Et obligatio tunc est in foro conscientiae, esto stipulatio aut promissio probari non possint. 703.n.6

Dammum datum a bestijs feris, quae incaute ducuntur per vias, aut ligatae tenentur, quousque resarciedum, ac puniendum, & quando pena dupli soluedum. 697.nume.17

Dammum infectum quid. 703.n.1

Dammum in rebus externis indubitē, hoc est, culpa saltem iuridica datum, & quod illud dans tenentur ad quid. 697.nume.1

Dammum si sufficienter probetur fuisse culpabiliter ab aliquo datum, statim quo ad estimationem illius, iuramento,

Index Rerum, & Verborum.

mento eius, cui datum est, accedente iudicis arbitrio, ac moderacione. 697. n. 32
Dammum si timeatur ex opere factio in flumine publico, aut in ripa fluminis, publica cautio in decennium praestari debet alioquin arbitrio iudicis. 703. n. 10
Dammum si timeatur ex edificio privato facto in loco publico, cautendum est tantu adificio, non vero de solo, esto ex solo damnum etiam imminet: cum tamen si solum esset privatum, de eo etiam esset cautendum. Fnde si solum concessum esset ut esset privatu gratis, aut pro emolumento aliquo, de illo etiam esset cautendum. 703. num. 13
Dammum ita datum, quod nisi id dans firmum haberet propositum illud restituendi in eventum quod eveniret, peccaret contra iustitiam, restituere illud tenetur in conscientia foro nulla expectata sententia, si eueniat, transigite ea obligatio ad eius heredes. 698. n. 3
Dammum culpa datum est resarciendum lege Aquilia et in foro conscientia, etiam quod inde ulterius euenit. Ut si interfecit seruam tibicinem, & inde sequitur, quod alij serui tibicinis sine illo minus valeant. 697. n. 35.
Dammum idem si a pluribus datum est in eadem arbore, aduersus omnes, & singulos, competit actio ad duplu; sed uno soluenre, ceteri ei contribuere tenentur. Quando damnum datum est a bori multis comuni, omnibus competit actio ad duplum diuidendum inter omnes. 699. num. 10
Dammum ob idem actio competit emphyteute perpetuo in duplum, quod ad estimationem domini; vtilis in eis arboribus, & domino directo quo ad estimatione domini directi. Pfructuario etia competit similis actio vtilis. Et quatenus competat, aut non competat alijs legitimis contutoribus. 699. n. 12
Dammum ex iura quando alicui homini obuenerit potest, iudex ex officio tenetur percipere diru id, unde id damnum imminet, aut ita fulciri, ut id periculum cesset. 703. num. 4
Dammum quando datum est ab animalis communi multis quousque aduersus singulos & omnes actio competit. 712. num. 12
Dammum, qui aserunt absque lata culpa iuridica datum, non esse restituendum in foro conscientia ante latam sententiam. 713. num. 1
Dammum arborum cesarium si vi datum sit, competit similiter actio ut bonorum raptorum, aut de vi publica, aut privato, qualis fuerit vis illata. 699. n. 6
Dammum fecitum ex fontis, & instrumentis paratis ad capiendas feras, quando lege Aquilia resarciendum, quando non item. 697. n. 16
Dammum si datum sit in arboribus sine dolo scientia re quod id datur, competit solum actio legis Aquiliae: si vero cum ea scientia & sine dolo, atq; adeo clam, competit interdiction quod vi aut clam, et peculiaris actio arborum cesarium ad duplum eius damni: & quatenus ea actio competit heredibus datum passis, & transcat aduersus heredes eius, qui damnum tulit. 699. n. 27
Dammum, ob quod actio aque pluuie aereade competit, in futurum pendet, & quod sit, & ad que competit ea actio. Et que actiones competant ob damnum datum ante actionem de aqua pluuia arcenda contestatam. 704. num. 1
Dammum datum animalis reperio damnum dando in alieno praedio a domino praedij, restituendum est quoad excessum, quod tale animal dedit. Si autem iustum de

industria fuisset, ut id damni daret, compensari in hoc regno posset etiam duplum damni quo de animalis dati. Licium autem esset statutum, quod domino praedij concederetur id animal occidere. 697. n. 22
Dammum si idcirco ex animalibus sequatur, quod quis imperitus sit illa regere, aut non valeat impetum eorum continere, similiter est resarciendum. 697. n. 28
Dammum pignori si sit datum, lege Aquilia agit debitor, cuius est. Et quando creditor agit. 697. n. 45
Dammum si datum sit vulnere in mancipio, quando vulnus non erat lethale, & mancipium ex mala curatione aut aliunde interit, non tenetur, qui vulnus infixit de mancipio occiso, sed solum de vulnerato. 697. n. 43
Dammum dari potest culpa theologica lethali, interueniente sola culpa leui aut leuissima iuridica. Fieri item potest, ut interueniat culpa iuridica lata cum proximo notabili detrimento, absque culpa theologica lethali. 698. num. 4
Dammum idem si, et equum praedium alienaretur, datum fuit in arboribus, & postea alienatum fuit, actio ad duplum, duplumque ipsum, pertinet ad eam qui praedium alienauit. 699. num. 13
Dammum datum a mancipio non tenetur restituere dominus nisi culpa mancipij sit datum, aut inde mancipium vel dominus facti sint locupletiores. 711. n. 2
Dammum iniustum concussus restituere illud tenetur, in defectum casus magis principalibus, esto si ipse non iustitiam sequatur, fuerit esse illud, atque adeo esto non sit causa sine qua non. 736. n. 5
Dammum datum in re, que ab alio erat destinanda iniuste, aut diripienda, integre est restituendum: itemque quod datum est in re, que erat peritura, quando de ea euentu erat ignorantia. Quando vero scribitur periculum, non plus est restituendum, quam vulnere constituta in eo periculo. Si tamen ab aliquo eripiantur, & postea destruantur, aut consumantur, integre est restituenda. 716. num. 2
Dammum si det fera fugiens, se recipiens in suam naturam liberatam, ad nihil tenetur, qui erat dominus illius, esto illam postea capiat, dominiumque illius ea capta comparat. 712. n. 5
Dammum in eiusmodi euentu quando ita esset datum communitati, aut privato, qui illud dedit, tenetur restituere, & in defectum illius tenetur custos, possidet que id restituere, de pretio pro ea facultate accepto, & si quid superesset, restituere illud tenetur danti. 740. n. 4
Dammum datum ab alio sine culpa, sine interueniente illius culpa, etiam theologica, alter restituere in foro conscientia non tenetur ex natura ipsa rei scilicet dispositione iuris humani. 713. num. 3
Dammum ex animalis datum, an in conscientia foro sit restituendum nulla expectata sententia, nec interdata actione, aut tradendum sit animal non ex. 712. num. 13
Dammum in persona hominis liberi si animal alienum det, non competit actio pro eo damno. Pro eo damno tamen inde ulterius sequitur sumptuum; aut aliarum rerum exteriarum actio praedicta competit. 712. n. 3
Dammum eueniens ex dilacione solutionis in tempore praefixo tenetur debitor creditori soluere, etiam si absque sua culpa solutionem distulerit. Excipitur damnum extrinsecum ex eo, quod pretium rei empta solutum non sit in termino praefixo, esto poterit. Et quando lethalis culpa interueniat ex culpabili dilacione solutionis. 726. num. 5
Data.

Index Rerum, & Verborum.

Dammum in rebus externis qui iniuste dat, estimationem illius, & lucrum ulterius cessans, ac damnum emerges restituere tenetur. 726. num. 1
Dammum si animal alienum absque cuiusquam culpa det cogitur dominus animalis vel illud traderet pro damno vel id damnum soluere, & quando de subtilitate eorum ea actio sit decreta, & quando vtilis. 712. num. 2
Dammum in satis, & in alijs similibus rebus, estimatur, quantum tunc valent, nec plus est restituendum, Sotus que resellitur. 726. num. 4
Dammum datum absque culpa eius, qui iure humano praecipitur illud soluere, ut praecipitur capita domorum, nauis, caupona, stabularij, dominus mancipij aut alterius animalis, neque in conscientia neque in exteriori foro tenetur illud soluere in alijs euentibus, quam in expressis a iure, & quatenus a iure comperitur expressum. 713. num. 4
Dammum ut consensu restituere tenetur consilio ipsius datum, quam ample vjrupetur. Fieri vero interdum potest, ut consensu restituere tenetur etiam damnum, quod exequenti latu consilium fuit sequutum, & exequentor non tenetur. 730. num. 1
Dammum sequutum dando operam rei illicita, ex qua natum non erat, sequi, neque in conscientia, neque in exteriori foro obligatio est illud restituere. 728. num. 2
Dammum aliquod scies fore nomine ac intuitu ipsius datum, nec cobibens, esse possit, restituere tenetur id damnum ipsius intuitu datum. 720. num. 6
Dammum quando est periculum ne ex vno crimine ulterius alteri sequatur, tunc qui committit id crimen, peccat simul exponendo se ei periculo dandi id aliud damnum. & quousque ea circumstantia exprimentur sit in confessionibus. Si autem id damnum sequatur, obligatio est illud restituere. Et ubi disputandum de damno ex eo sequuto, quod adultera concipiat. 728. num. 1
Dammum datum in bonis externis ob rem effusam aut eiectam ex domo, aut nauis, caput domus, aut nauis, soluit duplum, ex quasi delicto. 710. num. 3
Dammum si ex re eiecta, aut effusa, datum est in corpore hominis liberi, morsque est sequuta illius, quantum caput domus, aut qui deciecit, soluere tenetur ratioe eius mortis, & cui sit solvendum. Si autem non sequatur mors, quid sit solvendum. 710. num. 5
Dammum quod dat iniustus sine sua culpa iniustori aut alij cui tertio non tenetur resarcire. Iniustus tamen aggressor tenetur de illo l. Aquilia tertio illi. Si interuenit leuis culpa iniusti in eo dando iniustori, non tenetur illi resarcire illud. Si vero interueniat in eo dando cuidam tertio, nec iniustor illud restituat, tenetur ipse id illi resarcire. 697. num. 10
Dammum si sequatur ex re appensa, aut apposita, ita ut effundi aut decidere posset, ad illud tenetur caput domus, aut qui in culpa eius damni fuerunt, ac si ex re eiecta aut effusa esset sequutum. Et ad quam penam tenentur, esto damnum non sit sequutum ob appensionem, aut appositionem periculosam, & qui ad eam tenentur. Et ad quem ea pena pertineat. 710. num. 7
Dammum, quod vi tempestatis aut alia ratione, vnum nauium dat in alio, aut in quacunque alia re, sine culpa moderantur, resarciendum non est: secus si culpa eorum interuenit. 697. num. 6
Dammum si ex arbore pendente super domum aliena, ei domui procurat saltem quia frondes decedentes impediunt decurrunt aqua pluuie per regulas denunciatio. Tom. 111.

ne domino arboris facta per iudicem, succiditur, & euellitur radicibus: quod si a bori dominus id non fecerat, succiditur a domino domus & ligna ad ipsum pertinent. Eadem actio competit vsfructuario eius domus, ac si multi sint domini eius domus, singulis competit. 699. nume. 14
Dammum, qui iniuste, dat, ultra estimationem damni, & lucri aliunde cessantis, aut damni emergentis, non tenetur restituere fructus, qui ex ea re fuissent alioquin percipiendi. 526. num. 3
Dammum datum ex militum exercitio valde periculoso, in loco ad id deputato, resarcire non tenetur miles nisi de alia eius culpa constiterit: secus si alibi illud det. Et quando damnum cum fructu equorum datum l. Aquilia sit resarciendum, quando non item. 697. num. 11
Dammum si radices arboris alterius inserant fundamentis, aut parietibus alterius domus, similiter succiduntur, euellunturue radicibus, ne deinceps nocent. 699. nume. 15
Dammum idem si colonus dat in praedio, quod conductum habet, agit aduersus illum ad id damnum ex conducto, aut actione arborum cesarium; sed vna actione intentata, altera locum non habet. ibid. num. 9
Dammum ex eo quod culpabili omissione datur, non indiget maiori culpa, ut pro illo competat actio legis Aquiliae, quam si facta culpabili daretur. Tamen si iura actionem & omissionem culpabilem appellent vtilem legis Aquiliae & non directam, & cur ita tam appellent. 697. num. 9
Dammum etiam si culpa leuissima datur, competit pro eo actio legis Aquiliae. Et quando maior culpa, quam leuissima requiratur. 697. num. 8
Dammum datum immoderata, ac irrationabili castigatione discipline gratias lege Aquilia est resarciendum. 697. num. 13
Dammum qui ita est passus, sine eligens non fuit in petendo, ut sibi caueretur, sed legitimo impedimento absentia reipublica causa in non petenti, aut petenti, & antiquam intimeretur parti, domus corruit, tunc tenetur dominus domus qua corruit, & partes illius, que non corruerunt, ei, qui id damnum est passus. 703. nu. 3
Dammum dans sciendo arbores, aut aliud diruendo vel eiecendo, quando l. Aquilia tenetur illud resarcire, quando non. 697. nu. 14
Dammum quod ex ludo, aut ex impulsione prouenit quando, & a quo lege Aquilia resarciendum, quando non item. ibid. nu. 12
Dammum ex quo quis tenetur contractu, iurisve dispositione, ut ex commodato, locacione, &c. esto nulla interueniat culpa theologica, restituendum est in foro conscientia, nulla expectata sententia. 698. nu. 8
Dammum datum ex domibus aque deciectione sine sufficienti praemonitione, aut alterius rei, que nocere possit in vestibus, corpore, aut in alia re, soluitur duplum, & in defectum eius, qui illud dedit, soluit id caput eius domus. 697. num. 15
Dammum si datum sit concurrentibus multis, occidentibusque; seruus alienus, aut animal aliud alienum, nec consistet ex cuius vulnere interit qualiter cunctis competat actio l. Aquiliae aduersus oes, aut singulos. 697. nu. 38
Dammum arborum cesarium licet actio arborum cesarium penalis sit quoad incrementum supra ad damnum, & actiones penales solum concedantur intra annum vtilem; hac tamen perpetua est. 699. nu. 4

Index Rerum, & Verborum.

Dammū quod carens usu rationis dat, quin & puer infantie proximus, resarcendum non est. Quando tamen puer post septimum annum daret culpa theologica, lethale presertim, licet non competeret actio legis Aquilie ad penam, resarcire tamen illud tenetur in conscientia foro. 697. n. 7

Dammū ex eo sequitur, quod quis canem cōcitet in aliquem, aut ferocem canem soluit et noceat vel illi dēferat, non valendo illum comprimere, similiter est resarcendum. Et quando idem sit dicendum de canefero ei inferente ad custodiam, quando non item. Idem de damno sequito ex concitatione seu irritatione alterius bestie, que nocere solet. 697. n. 27

Dammū datum culpa iuridica absque culpa theologica, non solum quoad incrementum l. Aquilie statuitur, sed et quoad damnum ipsum, non est obligatio restituendi in foro conscientie ante latam sententiam in exteriori foro. 698. num. 6

Debita maioratus institutoris ex universa hereditate, et si legata aliqua simul relinquat, tenetur non solum primis successoribus, sed etiam sequentes, si primus id nō presertim, solvere, etiamsi necesse ad id sit, aliquid alienare de vinculo. 640. num. 1

Dammū ex crimine falsi iniuste datum, in exteriori & in conscientia foro est restituendum. Testis tamen, qui iussus testificari, veritatem subicit, crimen falsi incurrit, non tamen tenetur restituere ei, quem non adiunxit, detrimentum, quod vitasset: quia solum peccavit contra caritatem, & obedientiam, non vero contra iustitiam. 700. num. 4

Dammū occisionis mancipij alieni culpa saltem leuissima, aut pecudis aliene, resarcitur lege Aquilie solutione supremi valoris, quem ea res habuit intra annum retro, usque ad punctum occisionis. Et quid pecudis nomine quoad hoc intelligatur. 697. n. 30

Dammū danem culpa solum leui aut leuissima, qui asserant teneri illud restituere in foro conscientie, nulla expectata sententia. 698. n. 2

Dammū in mancipio, ex eo secutum, quod quis illi suis, ut se exponeret alieni periculo, vel quod illud impulerit, vel aliter fuerit illi causa aut occasio damni, lege Aquilie resarcitur. 697. n. 26

Dammū danem dolo aut lata culpa, qui asserant teneri illud restituere in conscientia foro ante latam sententiam: non danem vero illud culpa solum leui aut leuissima. 698. num. 1

Dammū datum si quis coram iudice neget, & conuincatur postea testibus, cogitur & damnum & penam l. Aquilie solvere duplum: secus si sua confessione, etiam iuramento ei adhibito conflet. Minor in integrum restituitur, ut non soluat duplum. Maritus vero si de damno in bonis uxoris, aut vxor in bonis mariti, conuincatur, solum solunt simplex damnum, sine ulla profus pena. 697. num. 36

Dammū ex re aliqua si quis sibi cauere petat ab eo, quē credit illius dominum, si alius dicat, se esse dominum tunc qui cauere petis, eligere debet, quem eorum maluerit, ut is solus caueat, sed sine fideiussores. 703. num. 17

Dammū si datum sit in seruo legato in singulari (idem de quacunque re alia legata in singulari) post delatam hereditatem, & ante eam aditam, vel post illam aditam, ad quem actio legis Aquilie ratione eius damni attineat. 697. num. 46

Dammū dedisse si quis sit confessor. & postea probet nullum tale damnum fuisse datum absoluitur. Si vero id damnum fuerit datum, esto probet se illud non dedisse, nō absoluitur, nisi probet quis illud dedit. 697. num. 37

Dammū quodcumque aliud datum eidem mancipio aut pecudis, & vniuersim quodcumque aliud damnum quibuscumque alijs rebus culpa datum, resarcitur lege Aquilie in maiori valore, quē ea res habuit triginta diebus, usque ad punctum talis damni dati. 697. n. 31

Dammū timens, postulat decretum iudicis, ut de damno caueatur, aut relinquatur res, unde timetur, ei, qui illud timet. Id decretum denunciat domino rei, unde timetur, si contumax sit, neutrum prestat, alter mittitur in possessionem rei illius primo ex primo decreto, & deinde, perseverante contumacia, ex secundo. Atque ex tunc carere efficitur omnino illius, neque alteri permittitur cauere de damno. 703. n. 33

Dammū licet distinetum quid sit a furto & rapina, ex eis interdum oritur, & cum eis est coniunctum. 697. num. 3

Dammū si imminet domino predij, ex edificio ab aliquo in eo ratione seruitutis debite facti, qui id edificium fecit, cauere solum debet, non vero fideiussores prestare. 703. num. 19

Dammū ex re eiecit, aut effusa, si datum sit, quanto tempore competat actio aduersus caput domus, aut aduersus eum, qui illud dedit, tum quando damnum datum est in corpore, tum etiam quando datum est in alijs rebus, & num actio ad heredes & aduersus heredes trā feat. 710. num. 6

Dammū timens, quando mittitur ex primo decreto in possessionem domus unde id timet, etiam in soli possessione mitti debet, esto ea domus superflua sit. Et quando mitti debeat etiam in possessionem partium, que non minuantur ruinam, quando non item. 703. num. 57

Dammū si ex arboribus & aggeribus timeatur, in quantum partem eius fundi mitti is debeat in possessionem, cui non cauetur. 703. n. 58

Dammū datum in domo vicina ei, que exurit, ne incē dium illam & alias destruat, resarcire contribuere ad illud soluendum, non tenentur illi, in quorum commodum id cedit. 637. n. 5

Dammū iniuste datum culpa theologica veniali, restituendum est in foro conscientie, nulla expectata sententia. 698. nu. 7

Dammū si inquilino imminet ex domo conducta, aut ex alia locataris, licet cautionem de damno infecto petere non possit, quo iure, & quando, agere poterit aduersus locatorem. Et quando deserere possit dominum. Si alteri domui inquilini inde damnum imminet, cautionem damni infecti petere poterit. Si a re aliena damnum imminet domui conducte, locator & inquilinus cautionem damni infecti petere possunt. 703. numero 43

Dammū timens quando mittitur ex primo decreto si negligens non fuit & corrūit id, unde damnum timebatur, mittitur in possessionem soli, & remanentium, dum non soluitur damnum acceptum, & expensa, & non cauetur de damno, si quod sequetur. 703. num. 56

Ob Damnum datum animali, quando dominus non teneatur. 712. num. 10

Dam-

Index Rerum, & Verborum.

Dammū si det animal per aliquid aliud, ut per plaustrū, tenetur dominus talis animalis. Si vnum animal aliud concitauit, & concitatum ea de causa damnum det, dominus concitatus tenetur, & non dominus concitatus. Si animal aggrediens dominum alteri animali det, dominus illius tenetur. Si vero animal inuasum damnum inuadenti det, dominus animalis inuasus ad damnum non tenetur. 712. nu. 4

Dammū qui asserant absque culpa theologica datum, non esse restituendum in foro conscientie ante latam sententiam. Damnum vero culpa theologica lethali datum in egre esse restituendum. Datum autem culpa solum veniali, pro parte solum esse restituendum. Excipiunt, quando ex damno, etiam nulla culpa dato, qui id dedit est factus locupletior, nam tunc ad id tenetur nulla expectata sententia. Et quando mancipij culpa sua theologica damnum dedit: nam tunc dominus vel tenetur mancipium noxę dare, vel id damnum restituere. 713. num. 2

Dammū quando dedit animal, & dominus interrogatus in iudicio an suum id esset animal, neganter respondisset, tenetur soluere integrum damnum. 712. n. 11

Dammū unde oritur. 697. num. 2

Dammū sequitur, de quo fuit cautum, quam moderate estimandum, ut solvatur. 703. n. 50

Dammū datum culpa iuridica absque culpa theologica, idque quod lex Aquilie in super solui statuit, non in penam est statutum, neque statui potuit, sed in commune recipi. bonum. 698. n. 5

Dammū si sequatur ex ruina domus, aut alterius rei, neque qui est passus in re sua, cauere sibi de eo poterit, dominus domus, qua corrūit, ad nihil ei tenetur, si illi relinquatur ruina, que corrūit ac damnum id debeat, neque tenetur ea extrahere. Quod si extrahere illa velit, tenetur omnia omnino extrahere, & soluere damnum datum & cauere de dando ex illorum extractione. 702. num. 2

Damni infecti si eque ad certum diem sit cautum, & ante eum diem corrūit id, unde damnum timebatur, & quassauit aliquid, quod post eum diem decidit, soluendum id damnum. 703. n. 12

Damni infecti cauendo multis, qui ius habent in re, cui dā num timetur, non plus illi cauere debet, quam vni soli, qui integrum dominium rei illius haberet, quia singulis cauere debet quod ad suum partiale dānum. 703. num. 37

Damni infecti ex edificio publico, aut ex loco publico, nō cauetur. Recurritur tamen ad principem aut ad potestatem aliam publicam, ut periculo sufficiter subueniat, aut ut id non destruat. 703. n. 14

Damni infecti quia non est cautum, eo ipso quod quis mittitur in possessionem rei alienius ex primo decreto, incipit illa habere rationem quasi pignoris pratorij, ut distinguitur a iudiciali, & neque ex lata culpa tenetur si illam non resiciat, nisi forte quando dominus est absens. 703. nu. 61

Damni infecti qui cauet nomine proprio, non dat fideiussores: qui vero nomine alieno, quod alius, ad quem id spectat soluet damnum si euenierint fideiussores dat, quod ille soluet. 703. n. 16

Damni infecti cautio vni prestita quoad vnam suam dominum ruinosam vicinam, non se extendit ad aliam, si illam de nouo acquirat prope eandem domum ruinosam. Neque cautio prestita ei circa vnam partem domus,

se extendit ad partem eiusmodi domus, si ei adiudicetur. 703. num. 34

Damni infecti cauet, qui vias publicas priuata autoritate in suum commodum munit: secus si autoritate publicae. 703. num. 15

Damni infecti duobus habitibus eandem domum pro in diuiso, singulis cauetur de dimidio, habentes aut duo eandem domū ruinosam pro in diuiso, singulis cauent de dimidio damni, quod inde obuenit. 703. n. 38

Damni infecti vicissim cauere debent, qui habent res vnde vicissim damnum timeatur. 703. n. 23

Damni infecti cauere debet, etiam qui habet aliquid solidum, quando ex remotiori edificio imminet damnum, quod id solidum sustinere & impedire non poterit: domino tamen illius ab alio est cauendum, tum de suo dā no, tum etiam de cautione, quam ipse prestat. 703. num. 25

Damni infecti qui ex vna causa cauit, si ex alia damnum proueniat, tunc tenetur ille resarcire damnum. 703. n. 46

Damni infecti, qui cauit, si post cautionem id predicti alienauit, & ex illo sequitur est damnum, qui cauit tenetur ad illud. Nouus vero successor non, nisi ab illo etiam petita & prestita fuerit cautio. Quod si predictum fuisset alienatum postquam alius fuerat in possessione illius ex primo decreto, retinet possessionem eius, quod ex eo predicto remanet, nisi exsoluat damnum acceptum & expensa, & ei caueatur de damno futuro. Si vero alterius perseveret contumacia, mittitur ex secundo decreto, comparaturque possessionem ciuilem & naturalē, ac dominium, nisi dominium ad alium quantum pertinet. 703. num. 64

Damni infecti ob non prestitam cautionem missus in possessionem ex secundo decreto, comparat eo ipso possessionem ciuilem & naturalem, presteribereque cum titulo incipit rem illam, si erat alienus tertij. Si vero erat proxime illam possidentis, comparat etiam dominium. Neque post secundum decretum locus est cautioni: nisi locus sit beneficio restitutionis in integrum. 703. num. 69

Damni infecti cui non est cautum, missus in possessionem ex primo decreto, non possidet eam rem, sed solum legē time illam tenet, & possessio perseverat apud illum alium: unde alius potest eam presteribere, & non possidens ex primo decreto. 703. n. 62

Damni infecti ob non prestitam cautionem si multi simul, aut successive vnus post alium, petat mitti in possessionem ex secundo decreto, mittendi sunt, non equaliter, sed iuxta proportionem damni, quod quisque timet ex ea re, ad damnum, quod alij timeant. Si vnus eorum fecerit in ea re expensas, alij in eadem proportionem contribuere illi debent, quod expendit. 703. num. 71

Damni infecti ob non prestitam cautionem iusto mitti in possessionem ex primo decreto, si resiat tertius alius, quis, quando aduersus illum & aduersus possessionem predicti competat actio, & quando aduersus solum veritatem resistendum. Qui si mancipium sit, quando dominus noxę teneatur illud tradere. 703. numero 67

Damni infecti cautionem petere potest, quicunque ius aliquod habet in re, cui damnum timetur, quo ad id preest cautio, quod sibi potest prouenire. 703. numero 36

Damni infecti non tenetur prestare fideiussores, sed fa-

Tom. III.

b 2 iis

Index Rerum, & Verborum.

tis est si promittendo caueat, qui rem possidet, qua bona fide a non domino comparauit. 702. n. 21
Damni infecti si multi domini diuersi in praediorum aut vnus praedij, caueri sibi postule ut vatione alterius praedij, siue simul, siue vnus post alium, id petant, omnes simul & aequaliter mitti ex primo decreto debeat in possessionem eius praedij. Si tamen prius missus, postea petenti caueat, is in possessionem non mittitur. 703. num. 60
Damni infecti si de pariete caueat vnus alteri duorum, qui illum habent pro indiuiso non tenetur ex ea cautio, nisi ipse solus onerauerit eum parietem, idq; in causa fuerit damni. 703. n. 29
Damni dati ratione actio quae competit domino, & hereditibus illius quoad damnum, & quoad penam, si bis a domino fuerat conestata, quatenus competat etiam usufructuario, usufruario, possessori rei bona fide, depositario conductori, & commodatario. 697. n. 44
Damni infecti ob non praestitam cautionem a creditori ex re, quam in piguis habebat si quis missus sit inelivus possessionem ex secundo decreto, praesertur ei creditori, qui eo ipso amittit ius, quod in ea re habebat. Quando autem creditor illum habebat hypothecam, neque ab illi petita fuit cautio sed a domino rei praesertur creditor, quo ad hypothecam actionem modo soluat expensas in ea re factas a missi in possessionem illius, ex secundo decreto. Quas tamen creditor ille non soluere non tenetur ei, qui titulo emptionis dominium & possessionem eius rei esse consequutus. Et que sit diuersitatis ratio. 703. n. 73
Damni infecti ob non praestitam cautionem missus in possessionem ex secundo decreto, si inde expellatur, aut regrediens ad eam rem non admittatur, quae actiones aduersus repugnantem competant. 703. n. 70
Damni infecti caueri debet, qui edificat, si inde damnum imminet, esto qui eam cautionem petat, aliunde agat ad impediendum id edificium. 703. n. 35
Damni infecti qui sibi caueri petit, tot res de calumnia iurare debet, quoties id petit. Et quid de procuratore, quando per procuratorem id petit. 703. n. 7
Damni infecti cautio locum non habet ex solo suapte natura ruinoso. Si vero timentur ex edificio in eo superposito, locum cautio habet. 703. n. 24
Damni infecti, si caueri petatur ex re, circa quam duo contendunt, is caueri debet, qui eam possidet, alioquin is, qui sibi caueri petit, in possessionem mittitur ex primo & secundo decreto. Quod si qui in possessione erat, nunciat, & aliquod damnum sequutum ex re illa soluat, qui viciat, id ei refarcitur. 703. n. 18
Damni infecti ob non praestitam cautionem missus in possessionem ex primo decreto, a iudice, & quando mitti debeat ex secundo decreto. A iudice & absentis reipublicae causa, restitutio in integrum aduersus eam missionem conceditur. 703. n. 68
Damni infecti si caueri petatur ex re pertinente ad vnum quo ad proprietatem, & ad alium quo ad dominium vnde usufructum seruatum, aut aliud ius in re, satis est si proprietarius caueat sine fideiussores: quo dato, ceteri caueri ei tenentur sine fideiussores pro rata domini utilitas, aut iuris, quod in re habent. Ceteri si sine proprietario caueant, fideiussores praestare tenentur. Nullo caueri volente in possessionem ex primo & secundo decreto is mittitur, qui caueri sibi petit. Nullus vero suum ius, aut dominium partiale

amittit, nisi caueri requisitus, ipse non caueat. Et quando is, cuius loco ab alio est cautum, nisi caueat ei, qui integre cauit, aut soluat ei partem damni, quod pro eo soluit, amittit illi partem domini, aut ius, quod in ea re habet. 703. n. 20
Damni si vnus caueat, & alter non duorum, qui dominium eiusdem rei habent, is, cui non cauetur, mitti in possessionem debet partis eius duntaxat, qui non cauet. 703. num. 59
Damni infecti non valet cautio, neque soluere tenentur damnum vnus alteri, quando conuenerunt, ut communis paries destrueretur, & reedificaretur, etiam si habeant proxima praedia, quibus id noceat. Caerere tam tenentur alijs vicinis. Si non errore iuris, sed ex spontaneo infecto, tunc tenentur. 703. n. 42
Damni infecti cautionem petere ad venditorum, an ad emptorem rei, cui damnum imminet, interim dum res emptori non est tradita, spectat, & alia circa ea. 703. num. 42
Damni infecti cauendum non est ei de quo constat a non domino comparasse id, cui damnum imminet, neque cautio bona fide ei ante praestita est valida. Cui vero comparauit bona fide aliquid, unde damnum timentur, caueri debet aut relinquere eam rem. 703. n. 40
Damni infecti si duobus habentibus commune id cui damnum timentur, cautum sit, si postea vnus comparet partem alterius, transiit in illum cautio eius partis praestita, si cautum fuerat ei & successoribus: sed si successores non fuerant expressi. 703. n. 41
Damni infecti denunciazione facta ut caueatur intra certum terminum, nec praestita cautio, qui timent damnum, mittitur a iudice in possessionem rei illius ex primo decreto. 703. n. 55
Damni infecti si seruis communis duobus stipuletur quo ad domum vtrique communem, censetur pro vnoquoque eorum stipulatus quo ad partem, quam in ea domo habet, esto maiorem aut minorem partem proportionalem dominij in eo seruo habeat. 703. n. 39
Damni infecti neuter alteri cauet, neque noceat cautio, si sit data, si habeant dominium pro indiuiso eiusdem edificij quod minatur ruinam, esto alter eorum proximis habeat aliud praedium, quod inde etiam periclitetur. Et cur id ita habeat. 703. n. 29
Damni infecti si quis alteri cauit circa demolitionem parietis vtrique communis, quando ad damnum secutum tenetur demolens, quando non item. Et demolitionis expense num ab vtroque soluende. 702. n. 31
Damni infecti non cauetur ei qui illicite edificauit iuxta aliud edificium, & qui illicite est passus edificari edificium iuxta suum. 703. n. 45
Damni infecti ex eodem edificio caueri tenetur proprietarius usufructuario habenti proximam aliud praedium, quando ex solo imminet periculum ei praedio. Et usufructuarius proprietario habenti proximam praedium, quod do ex aliquo, quod de nouo edificet in edificio, in quo habet usufructum, imminet periculum proximo praedio. Aliter vnus alteri caueri non tenetur. 703. n. 27
Damni infecti si iudex caueri non recipit, requisitus dum pro tribunali sederet, aut postea requisitus non iussit mitti in possessionem ex primo & secundo decreto & reliqua necessaria praestari, actio in factum ad interesse competit ad aduersus illum, quae ad heredes & aduersus heredes transtulit. 703. n. 51
Damni infecti qui cauit ob vitium rei suae, si sequatur dam-

Index Rerum, & Verborum.

damnum, non ex eo vitio, sed casu fortuito, non tenetur de eo damno, nisi ob id vitium ex eo casu fortuito sit sequutum. 703. num. 49
Damni infecti denunciatio ut caueat, qualis sufficit, & quot modis fieri possit. 703. n. 54
Damni infecti intra quantum tempus, & vsque ad quem terminum caueri debeat, sed ex causa cognita, statueri debet. Et potest, si res discent, delegare id iudici inferiori. Et quid si cautio praestita sit nullo termino praefixo. 703. num. 9
Damni infecti quia non est cautum missus in possessionem suam illum non deserendi recedat eam non amittit: secus si animo illam deserendi: quod non praesumitur. 703. num. 63
Damni infecti qui cauit ex opere, quod facere intendebat, si ipse id non fecit, nec mandauit, nec ratum habuit, nec factum sit ab eo, quem ipse prohibere poterat, non tenetur de damno inde sequuto. 703. numero 47
Damni infecti si caueri coram iudice sit petitum, & damnum deliberat, damnum sequatur, competit actio in factum aduersus dominum rei, unde damnum prouenit, ut vel illud restituat, vel rem relinquant damni ex ea parte. 703. num. 52
Damni infecti qui cauit ob aliquod suum praedium, si aliquid in eo efficit utendo iure suo, unde detrimentum vicino praedio proueniat, non tenetur de eo damno. 703. num. 48
Damni infecti si procurator alicuius, cuius est procurator, caueri petat, cauendum ei est, modo procurator de rato caueat. Et quid protestari si debeat, qui ita cauet. Quod si procuratori tunc non caueatur, mitti debet in possessionem rei, unde damnum timentur, sicut in iudicio de heredi, cuius est procurator. 703. n. 8
Damni imminentes domini alicui qui cauit, tenetur de damno sequuto rebus mobilibus, aut se mouentibus, in ea re peritis, modo ad certos quosdam pertineant. 703. n. 44
Damni infecti ob non praestitam cautionem iusto mitti in possessionem ex primo decreto, si resistatur, quae actiones ad interesse ei competunt. Ille cessant, si illi caueatur, aut admittatur in possessionem ex primo decreto. Competit vero actio per petua transiens ad successores in praedio, ex quo est cauendum. 703. n. 66
Damni dati non in recompensationem, quod iure humano eiusmodi omnes solueri interdum praecipiuntur, non tenentur illam soluere ante latam sententiam. 713. num. 5
Damni infecti cautio si offeratur missa in possessionem ex primo decreto, tenetur eam admittere, modo ei soluantur damnum sequutum, & expensa viles factae, & caueatur de damno futuro. 703. n. 65
Damni infecti ob non praestitam cautionem si quis missus sit in possessionem alicuius praedij ex secundo decreto, & qui illud ea ratione amisit, habeat aliud praedium vicinum, ratione cuius petat sibi caueri, non tenetur praestare ei cautionem. 703. n. 72
Damni dati in compensationem, quod praedicti omnes iure humano soluere praecipiuntur, soluere non tenentur ante latam sententiam. 713. n. 6
Damna si de industria custodias absque domini culpa sint data, totum damnum ad penam tenetur soluere custos. In defectum vero illius, dominus animalium soluum tenetur solvere damnum, vel tradere pro illo animalia noxae. Ad idem tenentur, si culpa leni custodias sit

datum. Si vero leuissima aut nulla pastoris culpa sit datum, custos ad nihil tenentur: dominus vero ad alteri duorum, quae dicta sunt, tenetur. 697. n. 21
Damna ex eo secuta, quod quis animalia aliena fugauit, aut ita vixit, vel minatus est, ut precipitentur, disparent, abortum facerent, aut aliud detrimentum acciperent, vel ipsa inferrent, similiter est restituentium. 607. num. 29
Damna culpa mancipij, sed absque domini culpa data, an dominus soluere tenentur ante latam sententiam, aut tradere mancipium noxae. 711. n. 12
Damna secuta animalium reperto in praedio alieno ex eo quod id animal excludatur, quousque soluenda & quatenus prohibita sit tale animal excludere. 691. n. 23
Damna quae absque iuridica culpa, quorum proinde ratione non competit actio legis Aquiliae. 697. n. 4
Damna ab animalibus, custodias aut domini culpa data, quousque soluenda. 712. n. 1
Damna secuta ex eo, quod quis misericordia motus, soluat seruum, quem dominus ligatum tenebat, restituitur lege Aquilia. Si vero ex odio domini aut alia sinistra intentione illum soluerit, tenetur ex furto. 697. num. 18
Damna iniusta, quae milites in exercitu dant, quando qui illa exequuntur & quando omnes, tenentur ea restituere, hoc est, singulis ea integras, in defectum aliorum. Et cur non tanto rigore singuli praecipiantur restitui, sed vnus quisque moderatè praesidentis arbitrio. 734. num. 3
Damna secuta ex aduisione, permixtione vino, tritico, & seminato, aut alteri rei, lege Aquilia refarciantur. 697. num. 5
Damna data in aliorum praedijs, pecudibus aut armatis, de industria, diuersimodo puniuntur iure communi, Caestelle, ac Lusitano. 697. n. 20
Damna secuta iudicium, collegiorum tributorum, & aliorum ministrorum publicorum culpa circa signora & alia, refarcire illa tenentur lege Aquilia. 697. n. 19
Damna mercibus aut nauis, ex eo secuta, quod quis sua culpa nauem perforasset, lege Aquilia refarcienda sunt. 697. num. 24
Damaatus.
Damaatus etiam ad mortem naturalem, meliorare in hoc regno potest, & insititueri maioratum. Idem in Lusitania, excepto, si damaatus ad mortem naturalem sit. Nam in eo regno neque meliorare in tertio, neque maioratum insititueri potest. 605. n. 2
Damaatorum ad mortem & aliorum seruorum pene bona quousque, de iure communi varijs reprobis pertineant ad fiscum, instabilibus essent, aut consanguineis eorum a fisco relinquerentur. Et quid in hoc regno sanctum hodie sit. 605. n. 1
Debitum.
Debita quae antecessor in maioratu non pro necessitate, neque utilitate maioratus contraxit, soluere non tenentur successor in maioratu de bonis maioratus. Neque aliter ad illa tenentur, quam si heres illius extiterit, idque pro rata portione, in qua heres extiterit. 641. n. 6
Debita in utilitatem maioratus, aut pro Reipublicae utilitate ex Regis facultate contracta, obligatis ad illa bonis maioratus, soluenda sunt a successoribus in maioratu, aliter nariq; ad ea soluenda poterunt ex eadem Regia facultate bona aliqua maioratus. 641. n. 1
Debita contracta pro fructibus ex maioratu percipiendis

Index Rerum, & Verborum.

non tenentur soluere successores. Si tamen concernere utilitatem sequentium maiorem in eadē maioratu contribuere unusquisque cogi possit pro rata sue utilitatis. 64.1. nu. 2

Debitor si vi eripiat pignus de manu creditoris, dominus illius amittit in penam creditori, instar pene l. si quis in tantam. 68.2. nu. 23

Debitor, qui lucrando in seculo saltem suo labore & industria satisfacere debitis potest, ingredi non potest religionem, neque in ea potest recipi pratermissa restitutione. 75.8. nu. 1

Debitor si religionem profitoatur debitis non solutis, tenetur, si qua via possit aliquid intra monasterium lucrari, illud restituere, neque impediri a prelato quo ad id potest. Si quid vero ad monasterium deulatur ratione talis religiosi, ante omnia de illo satisfaciendum est debitis. Et quatenus, si in monasterio spes non sit satisfaciendi, sit vero quod regressus ad seculum satisficiet, quatenus regredi teneatur, aut non teneatur. 75.8. nu. 2

Debitori quando competat actio adversus suum, & quando competat creditori. 69.6. nu. 9

Delinquens in Regis filios in Regno non successores ut puniendus. 65.8. nu. 8

Depositarius.

Depositarius, conductor & commodatarius, qui finito contractu rem petitam non restituunt, sed expectant sententiam definitivam, in penam incidunt instar l. si quis in tantam. 68.2. nu. 22

Deportatio.

Deportatio ut hodie non est in usu, ita neque confiscatio bonorum in consequentiam deportationis. 68.2. nu. 13

Deportationis pena annexam habebat de iure communi penam confiscationis omnium bonorum, nisi deportatus haberet descendentes aut ascendentes, vel etiam collateralerales usque ad tertium gradum. 68.2. nu. 13

Detentor.

Detentor idem iniustus rei aliena si res erat usu consumptibilis, que sufficienter restituatur alia eiusdem speciei & bonitatis, eamque vendidit quando plus valebat, experientiaque compertum est, dominum illam fuisse servaturum in tempus, quo minus valet sufficienter restituatur tempore, quo minus valet alia eiusdem bonitatis, lucrumque illud incrementi illius valoris pertinet ad iniustum detentorem, tanquam fructus sue industriæ. 72.5. nu. 7

Detentor idem iniustus restituere tenetur rem in valore, quem habebat, quando perijt, aut consumpta fuit, esto dominus venditoris eam antea fuisset in minoris valore. 72.5. nu. 6

Detentor idem iniustus rei aliena si res consumatur, aut pereat, non tenetur restituere maiorem valorem, quem postea fuisset habitura; tenetur tamen illi restituere quodcumque lucrum ei cessaret, aut damnum emergeret, ea de causa in futurum. 72.5. nu. 5

Dignitas.

Dignitas eadem simpliciter sine alia expressione concessa, expirat cum eo, cui est concessa, nisi a principe ulterius prorogetur, & quando prorogari ab eo censetur. Concessa nem alicui, filio illius, ac nepoti, expirat illis defunctis. 58.1. nu. 4

Dignitas eadem alicui & suis descendentibus ac successoribus concessa, transit ad omnes, ad quos iuxta concessio-

onis formam se extendit. Sed iniusta transit ad primogenitum tanquam maiorat. vs. Et alicubi est consuetudo, ut licet ad unum solum transeat, descendentes tamen omnes ex illa nuncupentur. 58.1. nu. 5

Dignitas eadem si concedatur cum oppido, aut cum alia territorio, accipienti & successoribus illius, utrinque iure maioratus derivatur in perpetuum instar regni. Et utrinque in Lusitania legi mentali est subiectus, nisi ab illa concedatur exemptum. ibid. nu. 6

Dignitas eadem, si alicui in titulum concedatur in aliquo suo oppido, aut oppidis liberis, partibilia manent, nec maioratus rationem subeunt, & dignitas cum eo, cui fuit concessa, expirat, nisi aliud sit expressum. 58.1. numero 7.

Dignitas eadem si simul donetur ad vitam solum accipiens, sed cum oppidis sibi ac successoribus oppida rationem maioratus non habens, sed partibilia sunt, esto filius eandem dignitatem postea a Rege obtineat. Secus in Lusitania. ibid. nu. 8.

Dignitas eadem si in uno oppido sibi et successoribus concedatur, & simul donentur alia oppida, illud, cui annexa est ea dignitas, rationem maioratus obtinet: reliqua partibilia sunt. In Lusitania omnia subeunt maioratus rationem. ibid. nu. 9

Dignitas si concessa sit cum oppidis in feudum, maior natus succedit in dignitate, & in omnibus oppidis, esto partibilia sunt quoad commoditatem, soluendo legitimas fratribus in alijs bonis, aut ex sola oppidorum communitate. Secus res habet extra feuda. ibid. nu. 10

Dignitas presse, ut a personatu, presse etiam sumpto, distinguitur, quid. 620. nu. 1

Dignitatis qui incapax est directe & in se, non est incapax illius quando est annexa ad aliquid aliud, cuius sit capax. ibid. num. 5

Dignitatis iurisdictionis, indicandi, & officij publici, licet sit incapax mulier, non tamen est, quando id annexum est regno, alteri maioratui, aut quibusvis alijs bonis, quorum ita sit capax. ibid. nu. 5

Dignitatum quarum infames sunt incapaces. Talis erit dignitas instituta a republica cum rebus accessorijs dignitati. Et non quasi ipsa accessoria sit rebus. 620. nu. 7

Distinctio.

Distinctio quoddam inter restitutionem, & eam satisfactioem, que pars est sacramenti penitentis. 715. numero 12.

Dispensatio.

Dispensatus ad obtinendam prabendam unam integrans in aliqua Ecclesia, si in ea sint prabendæ aliquæ diuise in duas, aut in plures, non potest vi talis dispensationis obtinere dimidiam, aut aliam minorem partem. 591. nu. 3

Dispensatus ad permutandam suum beneficium cum alio, non potest illud permutare cum duobus. 591. nu. 4

Dispensatus ad duo, vbi ea dispensatione potest ad unum eorum solum. 591. nu. 11

Dispensare non potest Summus Pontifex, ut matrimonium nullum ob impedimentum iure humano dirimens, fuerit legitime celebratum. Et licet cum prole dispensare possit quoad canonicas inhabilitates, ut habeatur ac si fuisset legitime natus, idque etiam si impedimentum iure diuino esset dirimens, non tamen, quoad inhabilitates civiles, de quarum numero est successio in maioratui. 624. nu. 3

Dispenset si Summus Pontifex, ut qui inualide ob impedimentum

Index Rerum, & Verborum.

mentum iure humano dirimens contraxerant, prolemque susceperunt, possint denuo legitime contrahere, non tenentur legitime prolem antea susceptam, aut cum illa dispensare in inhabilitatibus. 624. nu. 3

Dominus.

Dominus rei vendicare eam potest ex quocumque, apud quem illam repererit, nullo et perfoluto pretio, esto ille pretio illam comparauerit, neque tenor potest eam illi denegare, si sciat dominum illius esse, sed agere de evictione poterit adversus venditorem. 721. nu. 1

Dominium & possessionem esse in suspensio, nullum est ab surdum. 634. nume. 7

Donatio.

Donatio quinta facta extraneo contractu, statim est irrevocabilis, etiam si non ex causa onerosa fiat, neque sit facta traditio. Si sit simplex, inscriptione indiget. Si ea donans intestabilis reddatur, est nulla. 583. numero 13

Donatio facta filio sub potestate constituto ut sit valida, necessaria est traditio, renouarique potest. 583. nume. 14

Donatio descendenti possessoris maioratus de bonis corone regni legi mentali subiectis, quousque valida, & quedam circa hoc. 630. nu. 4

Donata in Lusitania a Regibus de corona Regni, legi mentali valde arcte subijciuntur, & quid ea lex contineat, & quando subiecta a legi non sunt. 576. nu. 10

Dos.

Dotis fructus discoluto matrimonio, quousque ad maritum heredesve mariti, & quousque ad uxorem, heredesve uxoris attineant. 635. nume. 6

E

Ecclesia.

Ecclesia tenetur soluere tributum aut persona ecclesiastica ex re, que affecta iam aliquo tributo tanquam onere mere realis ipsius rei, ad ipsam pertransit. 672. nume. 3

Ecclesia administratores si vi aliquid usurpent nomine ecclesie, ecclesia in nullam predictarum penarum incidit, sed administratores ipsi de suo illas soluere tenentur, etiam de rebus ad ipsos attentibus, alioqui launt in corpore. 682. nume. 29

Ecclesia & ecclesiastici ad que contribuere non teneantur, esto sint in commune bonum ipsi cum laicis, & ad que contribuere teneantur, & ad quo ad id compellendi. 672. nume. 4

Ecclesia & ecclesiastici, etiam quoad bona ipsorum patrimonialia, exempti sunt a solutione tributorum. 670. num. 2

Ecclesiarum & ecclesiasticorum nomine, ut eis tributa imponi non possunt, quid intelligatur. 671. nu. 1

Ecclesijs & ecclesiasticis tributa imponentes, ab eis exigentes ac recipientes, aut ad id cooperantes, quas penas incurram. 670. nu. 3

Ecclesiasticum beneficium obtinentes, etiam si sacris ordinibus non sint initiati, ecclesiastice sunt persona. 671. nu. 4

Ecclesiastica persona si sint raptores, quibus penis iure canonico puniantur. 695. nu. 34

Ecclesiastici ad aliqua contribuere possunt ex rationabili causa, sed tamen non nisi de consensu Summi Pontificis. Quando tamen esset periculum in mora, suffice-

ret episcopi & clerici. Et quando sub lethali culpa contribuere debeant. 672. nu. 5

Ecclesiasticis & alijs exemptis quamvis Princeps praeceperit possit, ut manifestens, quæ a sportauerint, non tamen potest sine ecclesiasticorum superioribus penam imponere id transgredientibus. Neque coartare eos potest, ut certo tempore manifestent, quæ in futurum sunt asportaturi. 672. nu. 2

Electio.

Electio in quibusdam regnis, & in Rom. Imp. succeditur. 592. nu. 1

Electio succedere aliquem in maioratui, aut in aliquid aliud, non efficit dispositionem captatoriam. Neque electus accipit id ab electore, sed ab institutore. 592. nume. 2

Eligant ut olimus possessor, aut olimi possessores, ad succedendum in maioratu, quem voluerint, committere potest maioratus institutor, quando facultatem habet instituti maioratum cum substitutionibus ac nominationibus ad illum, quas voluerit. ibid. nu. 3

Eligendi ad maioratum quemcumque institutoris consanguineum etiam spurium, si maioratus institutor alteri concessit, eligere is non potest filium spurium institutoris: poterit tamen eligere suum proprium filium spurium: modo is in hoc regno non sit filius sacerdotis, aut religiosi professi, vel religioso professæ. 592. nu. 4

Eligens ad maioratum ex institutoris prescripto licet ex parte beneficium ipsum electo conferat, quatenus eum e teris presert, quod penes ipsum est efficere, nihil tamē ea de causa potest accipere, neque ullum omnino gravamen imponere. 592. nu. 5

Electores ad canonicatus, aut collatores beneficiorum, nihil ea de causa possunt accipere, neque ullum gravamen pensionis, aut aliud imponere possunt. ibidem numero 6

Electores ad maioratum, si simul dum uiuere, cederet usu fructui, qui ad ipsum in reliquum vite sue attinebat, possit pro ea electione emolumentum accipere. ibid. nu. 9

Eligere ad maioratum, cui est commissum, unum tantum potest eligere. Secus de electore ad legatum familie relictum, quando institutor non expressit, ut vnus solum eligeretur. ibid. nu. 10

Eligere grauatus multos ad legatum familie relictum, non potest eligere unum solum. ibid. nu. 11

Eligendi cui est concessa facultas, neque se, neque filium suum, qui sub ipsius est potestate, potest eligere, nisi electus succedere in ea re deberet post mortem electoris. Secus quando mater melioraret filium, quem pater eligeret, aut quando ea presumeretur voluntas institutoris. 592. nu. 12

Electio si multis sit commissa, eligere possunt unum ipsorum, & ipse consentire potest in sui electione. Quin si aliquis ipsorum eligatur, & suffragia sint paria accedente suffragio ipsius, quo in sui electione contentiatur, ea pars proualeat. 592. nu. 13

Eligere potest impubes pubertati proximus. 592. numero 14

Eligendi ius, aut arbitrandi aliquid, alicui concessum, personale est, nec potest cedi alteri, nec transit ad heredes. Quando autem est annexum rei alicui, quæ ad heredes transit, ratione illius transit ad heredes. 592. nume. 16

Eligendi facultas si in tempus mortis electoris, directæ sit, renouare elector potest electionem dum uiuit, etiam si

Index Rerum, & Verborum.

etiam si pluris facta sit, ultimaque morte illius confir-
matur. 593. nu. 1
 Eligendi facultas si directa non sit in tempus mortis, sed
concessa sit, vel simpliciter, vel exprimendo, quod fieri
possit in vita, aut in morte, tunc si ea facultas com-
petat ex contractu, eligens variare ac revocare electio-
nem potest ante traditionem rei: elector secus post tra-
ditionem. 593. num. 3
 Eligendi eadem facultas si ex ultima voluntate com-
petat, & electio facta etiam sit ultima voluntate, revo-
cari, & variari potest. Si vero dispositione inter vi-
vos sit facta, revocari non potest. ibid. nu. 4
 Electio quocumque modo semel facta, si effectum non for-
niatur, potest elector iterum eligere. Nisi id sit pro-
pter defectum electi cognitum electori tempore electio-
nis (quod non presumitur) tunc enim in panam priua-
tur iure eligendi pro ea vice. ibid. nu. 5
 Elector, cui commissum est, ut ad fideicommissum fami-
lie relictum eligat, quod de familia voluerit, si discedat
nemine electo, omnes uniuersim de familia in eo succe-
dunt. Non id est de maioratu, sed succedit solus primo
genitus proximior in gradu, etiam quoad totam com-
moditatem. 593. nu. 6
 Elector ad maioratum, aut ad fideicommissum, aduenien-
te tempore deuolutionis illius, eligere tenetur statim
ac fuerit requisitus. 593. nu. 7
 Electio si relicta sit in electoris voluntate, ut eligat, quem
voluerit, inuolida est, si eligat incapacem, aut affectu
qualitate, qua affectus excludit institutor, secus si eli-
gat aliter indignum. 594. nu. 1
 Electio ad maioratum si alicui sit concessa libera ex filiis
ac filibus, ualida est electio minoris natu, etiam scimi-
ne, pratermissio masculo primogenito digniori. 594.
num. 2
 Eligendi ad maioratum si institutor liberam facultatem
alicui concessit, in quo euentu eligere poterit inimi-
cum institutoris, & in quibus non. 594. nu. 4
 Eligendi pauperes ad eleemosynam, quam relinquit, si
quis liberam alicui facultatem concedat, ualida est ele-
ctio inimici relinquens eam eleemosynam. ibidem
num. 5
 Electio indigni non redditur nulla ex eo, quod facta sit ex
odio digni, quando, secluso eo odio, non esset nulla. ibi-
dem num. 6
 Electio eadem indigni non redditur ex eo nulla, quod facta
sit pretio, sed annullanda in panam, applicando fi-
sio pretium. ibid. num. 7
 Electio indigni esset nulla, si, qui liberam facultatem eli-
gendi, quem uellet, obtinuit, fraudibus illam obtinisset,
securum reddendo concedentem, se electurum di-
gnum, aut dignissimum. ibid. num. 8
 Electio quando concedenda sit commissi, non in voluntate,
sed in arbitrium electoris. 595. nu. 1
 Electio si in arbitrium electoris sit commissi, & is eligat
indignum, pratermissio digno, retractanda est, eligendus
que est dignus: si uero eligat dignum, pratermissio
digniori, retractari non potest. 595. nu. 2
 Electio ut fiat digni, aut dignioris qualiter quis indicandus
sit dignus aut ceteris dignior comparatione rei, ad
quam sit electio. 595. nu. 3
 Eligens, ut instituat maioratum de bonis, de quibus iuxta
prescriptum legum potest ita disponere, dignum,
pratermissio digniori ac maiori natu, etiam si is maio-
ratus iurisdictionem in alios habeat, non peccat. Idem

de similiter meliorante, aut instituentem fideicommissum. 595. num. 4
 Eligendi ad maioratum, ad meliorationem, vel fideicommissum, habens liberam facultatem: si eligat indignum, idem se esse dicendum, quod de institutore ipso, qui eodem modo disponeret: est dictum: quamuis grauius peccaret. Quando autem institutor, filius de illo quod eligeret digniorem, eam liberam facultatem illi reliquisset, in conscientia foro idem esset confendum, ac si in ipsius arbitrium eam electionem reliquisset. ibid. num. 6
 Electio si in arbitrium alicuius sit commissi, tenetur is in conscientia foro eligere digniorem, & tenetur ad restitutionem digniori. In foro tamen exteriori iustitiam tur electio minus digni, non uero indigni. Et minus dignus ad nullam restitutionem tenetur digniori, etiam in foro conscientia. ibid. nu. 7
 Eligere potest seruus pene ad maioratum, & ad fideicommissum: & ad alia, ad que electio in facto consistit. 592. nu. 15
 Eleemosyna.
 Eleemosyna in quo sensu sit praesidium maximum contra peccata, & ad uita aeterna consequendam. 716. nu. 6
 Eleemosyna quando ab uno sit per alium, quod infirmum est, per quod sit, in peccato sit letali, non impedit, quod satisfactoria ei sit qui illam fieri precepit. 747. nu. 2
 Eleemosyna sine restitutione ac penitentia, quando alie num detinetur, ad saltem non sufficit. 716. nu. 5
 Empitor.
 Emere, que praesumuntur furtiua, praesertim furto domestico, sub quibus parus prohibita. 686. nu. 3
 Emens aut aliter possidere incipiens cum dubio, an res sit aliena, si postea comperitur aliena fuisse, ad totam restitutionem proxime dictam tenetur. Nisi animo id examinandi, ac restituendi illam acciperet. Nam tunc minus restituere tenetur. Si comperitur non fuisse alienam ad nullam restitutionem tenetur. Si facta diligentia, maneat res dubia pro incertum dubij est pars restituenda. Quando dubitatur, ad quos ex multis pertinet, qualiter restitutor sit faciendus. 723. nu. 3
 Emens, aut accipiens a mancipijs, a famulis, a filiis famulas, & ab alijs suspectis, an res sit ipsorum, uel de in dato aut permisso dominorum illam alienem, quousque iudicandi sint, aut non sint, tenere restituere. 723. num. 8
 Emens a latrone bona fide rem, quam postea scit esse alienam, reddere potest latroni, ut recuperet suum pretium, aut ut consulat honori ac fame latronis, quando id fieri potest sine periculo deirimentis alicuius talis domini. 722. num. 1
 Emptio unius rei existimat et alia, aut rei uitiolose, quando uitiolum causam dedit contractui, cur nihilominus sit nulla, uenditorque non comparet dominum pretij. 721. num. 9
 Emptio rei aliene ualida est, & emptor transfert dominium pretij in uenditorem. licet non comparet dominium rei emptae. Tenetur uero ei uenditor de emptione. Quod si emptor eam rem consumpsit, aut alienauit, uel in potestate illius perit, ad nihil tenetur ei uenditor. 721. num. 8
 Emptor quando idem rem restitueret furi, ut recuperaret suum pretium, credens absque dubio id sibi licere, ad nullam restitutionem omnino tenetur. 722. num. 3
 Em-

Index Rerum, & Verborum.

Empitor idem de iniuria, & cum restituendi onere, tenetur illam reddere domino, nihil impediendo, quod pretium amittat, quando si illam reddat furi, amittat illam dominus, aut periculum est ne illam amittat. 722. num. 2
 Empitor rei alienae, si illam uendat maiori pretio, quam illam emerit, non tenetur restituere incrementum illud dominio rei, eo quod non sit fructus rei, sed fide industria. 721. nu. 10
 Empitor tamen & uenditor ob moram iniustam tradendi mercem, aut pretium, non tenetur ad lucrum cessans, aut damnum emergens extrinseca, sed solum ad intrinseca: tenetur tamen ad fructus ex re emptae, aut uenditae, perceptis, & qui percipi potuerunt tempore mora. 724. nu. 3
 Emphyteusis.
 Emphyteusis que ob delictum emphyteute non confiscatur, & quomodo commoditas ad fscum pertineat. 616. num. 3
 Emphyteusibus in Lusitania, siue deriuatae sint a corona Regni, siue non, si ad unum indiuisum deuenire debeant, qualiter succedatur. & quis cui praefatur. 633. num. 5
 Emphyteuta, qui ad emphyteusin nominare potest, licet non possit imponere grauiam rei emphyteutice, pro beneficio tamen nominationis ad illam, accipere emolumentum potest. 592. nu. 8
 Emphyteutice rei fructus, emphyteusis finita & consolidata cum proprietate, quousque ad proprietarium pertineant. Reuoluta uero emphyteusis ad alium emphyteutam, quousque ad nouum emphyteutam attineant. 635. num. 4
 Emphyteuticus in bonis, hoc est quoad dominium uile in re emphyteutico possessis, esse deriuatae sine a corona Regni, & esse corona Regni dominium habeat directum, locum non habet lex mentalis Lusitana, sed perinde in eis succeditur, atque in alijs bonis emphyteuticis. 633. num. 4
 Error.
 Error existimantium Restitutionem necessariam non esse ad saltem. 716. num. 1
 Excommunicatio.
 Excommunicatio incurritur pro furto si sacrilegium sit cum effractione loci sacri. 694. nu. 1
 Excommunicatio de eena Domini incurritur ob furtum regulariter commissum circa res naufragij, si occupentur animo eas sibi retinendi. 694. nu. 6
 Excommunicatio ut furtum intra tantum tempus restituatur, aut aliud simile fiat, ad quod occultus peccator tenetur, & ut qui id fecit, illud intra id tempus detegat, ortu habet a correctione media inter fratrem seu paternam ac iudicalem, & quid praecedere ante eam denunciationem debeat. 692. nu. 1
 Excommunicatio si feratur, ut aliquid intra tantum tempus restituatur, non ligat praecipuum ac excommunicatio enim, qui illud in recompensationem licitam occulte accepit. Et quando idem erit dicendum, etiam si compensatio facta sit cum peccato. 692. num. 2
 Excommunicationem an incurrat accipiens aliquid de naufragio, que nisi ipse periret, statim erant peritura. 694. num. 7
 Excommunicationem de eena Domini, non incurrerit simplex, qui licet sibi arbitrareretur aliquid de naufragio esse par. 694. nu. 8

Excommunicationem an incurran recipientes Turcas, aut alios infideles piratas. 694. nu. 5
 Excommunicationem non incurran reprobatores piratarum necessitate ad euadendum grauiam mala. 694. numero 4
 Excommunicati non sunt ipso iure incendiarij, sed sub excommunicatione ferende sententia imbitum est id crimen. Et non id intelligatur de solis incendiarijs loci sacri. 694. num. 2
 Exemplum.
 Exemplis explicatur, quousque quis Restituere teneatur, aut non teneatur, ex re quam bona fide consumpsit, aut qua est usus, & quo usque censetur factus inde locupletior, aut non censetur, et id restituere teneatur: in quo, in puncto scientia, se inuenit locupletiore. 720. num. 1
 Exemptio.
 Exemptio a tributum solutione licet uendi aliquando licite possit, quin & iura tributum, grauarique censibus possint, raro tamen, & ex uigent ualde causa id fieri debet. 673. nu. 2
 Exequutor.
 Exequutor quousque ante alios restituere teneatur. 737. num. 4
 Expensa.
 Expensas quousque detrahere possint possessor male fidei in conscientia foro ante laram sententiam de valore rei restituenda. 755. nu. 13
 F
 Facultas.
 Facultas obenta a Rege ad instituendum unum maioratum, non se extendit ad instituendos. 591. nu. 2
 Facultate regia si institutus sit vnus maioratus, & petatur ac obtineatur alia ad instituendum alium, si repta erit secunda, nisi sit expressum, obtentum fuisse illa aliam. 591. nu. 5
 Facultas si petatur ad instituendum alium maioratum, post vnum institutum ex tertio & quinto, surreptitia est, nisi exprimat institutum esse illum alium maioratum. ibid. num. 6
 Facultatem regiam habens ad instituendum vnum maioratum, non potest instituire alium ex tertio & quinto, si uterque quantitatem tertij & quinti excedat. 591. num. 9
 Facultatem qui a Rege habet instituendi duos maioratus, regulariter instituire potest vnum solum. 591. nu. 10
 Facultatem qui habet instituendi maioratum, substitutiones & nominationes ad eum efficiendo, quas uoluerit, committere poterit ultimo possessori aut ultimis possessoribus, ut eligant, quem uoluerint. 592. nu. 3
 Facultas ut res maioratus certo pretio uendatur alicui certa persona, si non intuitu eius persona facta sit, sed in commodum maioratus ac successorum in illo, uendi ex eadem facultate potest alij in aequale aut in maius commodum maioratus. 652. num. 3
 Facultas alienandi bona maioratus, si concessa sit possessori, tunc non transit ad successores: secus si successoribus sit concessa. 652. nu. 5
 Facultatem habens ad instituere maioratus, eligendi ad maioratum quemcumque consanguineum institutoris, etiam spurium, eligere non potest filium spurium institutoris, quia talis filius acciperet eum maioratum a suo